

„Fram, fram! Kristmænd,
Korsmænd, Kongsmænd!“

St. Olaf.

Katholsk Tidende.

„Ret og Sandhed.“

Dette blad udkommer hver søndag og betales med 1 krone pr. kvartal (porte iberegnet). Abonnement modtages i Norge, Sverige, Danmark og Tyskland paa alle postkontorer, men for Kristianias og for andre end forraanævnte landes vedkommende i St. Olafs Trykkeri, Akersveien nr. 4, Kristiania. — Bekjendtgjørelser betales med 10 øre pr. petitiolinie.

Vore ærede abonnenter i Norge udenfor Kristiania, i Sverige og Danmark, Tyskland, Østerrige og Luxemburg bedes fornye sit abonnement igjennem posten snarest. Abonnenterne i Kristiania og i andre lande end de ovennævnte, der ikke afbestiller det inden den 1ste juli, betragtes fremdeles som abonnenter.

Politisk oversigt.

„Vatikanets hemmelige historie“, nemlig dets politik, skal nylig være afsløret af en tidligere klerikal deputeret Toscanelli. Denne reiser nemlig „den alvorlige (!) bebreidelse imod det pavelige statskancelli, at dette har udsendt hemmelige instrukser til nuntiatorene for at begunstige Italiens løsning fra treforbundet.“ Som om ikke det var den naturligste ting af verden, at paven, der er en for sin stat plyndret suveræn, søgte at bringe skilsmisse mellem den stat, der har plyndret ham, den, der har moralsk bistaaet røveren, og den, der som katholsk stat burde have beskyttet ham. At kardinal Lavigerie skulde have truet med skisma fra den franske geistligheds side, ifald paven forsonede sig med Italien, er opspind. da Lavigerie jo aldeles ikke indtager en stilling indentor Frankrige, heller ikke moralsk talt, der kunde sætte ham istand til at fremføre en trusel som den ovennævnte.

Norges formue var i 1889 1491 mill. kr.; Kristiania har en formue af 221 mill. — Venstre vil — som „Aftn.“ siger, af „national forfængelighed“ — have egne konsuler, uafhængig af Sverige. Dertil har Norge ikke raad, og det har derfor tvertimod „ofte været paa tale, om ikke det lille, rige Danmark burde søges inddraget i en nordisk konsulatsassociation“, hvorved man uden forøget udgift kunde faa et langt større antal pladser forsynede med en konsul, fælles for hele Skandinavien. — Konstitutionskomiteens flertal foreslog, at kvinderne ikke maa faa stemmeret, da man ved at drage kvinden ind i det politiske liv som aktiv deltager, er ifærd med at overskride grænsen for den rette fordeling mellem mand og kvinde af samfundsarbeidet. Stortinget bifaldt komiteens indstilling.

Det danske folkething har mistet sin mest fremragende taler, grev Holstein-Ledreborg, den eneste katholske rigsdagsmand. Han indsaa umuligheden af at opnaa en forståelse mellem folkethinget paa den ene side, regjeringen og landstingets flertal paa den anden side, derfor har han efter 18 aars virksomhed i rigsdagen trukket sig tilbage.

Ophævelse af pastvangen i de tyske rigslande Elsass-Lothringen vil være umulig for lange tider, har rigskansler Caprivi erklæret. — I afvigte aar er ikke mindre end 19,139 dømt for at have unddraget sig sin vernepligt ved udvandring; undersøgelser svæver endnu for andre 14,664 mand. Men den lange og strenge tjenestetid er heller ikke tillokkende. — Budgetudvalget har enstemmig forkastet det næste af regjeringens forslag om lønningsforhøielse for officerer og embedsmænd.

Grundet paa uenighed med den engelske indenrigsminister har Londons politichef forlangt afsked.

Imod irlændernes boycotten og felttogsplan er biskopen af Limerick skreden ind ved at forbeholde sig at meddele syndsforladelse i vedkommende tilfælde.

I Frankrige er stemningen i handelsverdenen for opsigelse af de snart udløbende handelstraktater og mod afslutning af nye. Toldudvalget, som senatet har nedsat, tæller over dobbelt saa mange tilhængere af beskyttelsestold som af frihandel.

Den østerrigske regjering har fra kanonkongen Krupp modtaget udkast til en kanal, der ved Donaus hjælp sætter Wien i forbindelse med Adriaterhavet. Saa fordelagtigt dette end kunde være for Donau-byernes handel, saa turde Østerrige vist betænke sig, før det indlader sig paa udkastet, da forholdet til det italienske naboland staar paa for usolid grund.

At der i det brutale russiske riges hovedstad og paa indbydelse fra czaren holdes en fængselskongres, lyder næsten som ironi. Kongressens formaal er nemlig, igjennem en ændring af fængselsvæsenet bedre at sikre samfundet mod forbryderske naturer og mere opdragende at indvirke paa lovovertrædere, der ikke har hangen til forbrydelse saa at sige i blodet.

Til Kongo-statens generalguvernør er Stanley antagen af kongen af Belgien. Med nytaar tiltræder han sin tjeneste.

Witu og Somalilandet paa Afrikas østkyst samt

høihedsretten over sultanatet Zanzibar med undtagelse af den kyststrækning, det tyske øst-afrikanske selskab har forpagtet af sultanen, er af Tyskland indrømmet England. Hvis parlamentet bifalder det, vil den tidligere danske ø Helgoland blive givet Tyskland til gjengæld for dets venlighed.

Gudstjenesten i st. Olavs kirke i Kristiania.

Søndag den 22de juni: Kl. 7 stille messe. — Kl. 8 stille messe med homili. — Kl. 10 høimesse med prædiken. — Kl. 5 andagt med katekese.

Tirsdag kl. 9 prælatmesse.

Ugekalender.

Søndag den 22de. 4de søndag efter pinse (Epist.: Rom. 8, 18—23; evang.: Luk. 5, 1—11). — Mandag. Margretha, dronning af Skotland, † 1093. — Tirsdag. Johannes den døbers fødselsdag. — Onsdag. Gallicanus, martyr i 4de aarhundrede. — Torsdag. Johannes og Paulus, martyrer, † omtrent 362. — Fredag. Vilhelm, stifter af ordenen De Monte Virgine, † 1142. — Lørdag. Leo II, pave, † 683.

Søndag den 29de. Petrus's og Paulus's dødsdag.

4de søndag efter pinse.

St. Paulus har i de forud for dagens epistel gaaende vers af Romerbrevet indtrængende opfordret sine kristne og dermed os til ikke at vandre efter kjødet, men efter aanden; til at lade syndens gjerninger fare og lægge al mulig vind paa dydernes øvelse. Men saasom dette er et besværligt foretagende, og apostelen af egen erfaring véd det, saa mener han, at der maa en opmuntring, et slags lokkemad til, forat ikke menneskerne skal lade sig afskrække. Dette lokkemiddel er udsigten til den evige salighed som løn for arbeidet. Ja løn for at lide med Kristus er det, at vi ogsaa skal herliggjøres med Ham.

Men negter ikke st. Paulus dette, naar han siger: „Den nærværende tids lidelser er ikke at agte mod den herlighed, som skal aabenbares paa os?“ Hvis der intet forhold er imellem de to ting, synes den ene jo umulig at kunne være den andens løn, men høist dens belønning. D. v. s. negter ikke st. Paulus her, at vi kan egentlig talt fortjene os himlen, saa den lutherske katekismus har ret, hvor der staar: „Vi er intet værd af det, vi beder om, og har heller ikke fortjent det?“ Nei, disse ord er kun rigtige paa en maade.

Betragter vi det gode, vi ved handlen og taalen øver, i sig og som alene vort verk, da kan der naturligvis ingen tale være om egentlig fortjeneste, begrundet paa den himmelvide afstand imellem saligheden og vor gode gjerning.

Behøves det at paavise denne afstand? Vi vil ikke engang tale om en enkelt god gjerning, indvortes eller udvortes; lad os sætte, at du, kjære læser, livet igjennem med iver arbejder paa at være from samt gjøre gudsfrøgt til rettesnor for al din

gjøren og laden. Hvor meget har du saa ved slutningen af dit liv udrettet? naar du sammenligner det med, hvad mangel bekjender har præsteret i trosstyrke, mangt blodvidne i standhaftighed, mangel jomfru i kyskhed, mangel eneboer i bodfærdighed, mangel sjælehyrde i nidkjærhed for Guds sag, mangel klostersøster i kjærlighed til Jesus — hvad er da det? en ubetydelighed. Hvad skal vi saa sige, naar vi stiller dem overfor alle disse helgeners gode handlinger tilsammentagne, eller overfor Guds moders eller Jesu Kristi egne? hvor bliver da hin ubetydelighed af? og hvor bliver den af, hvis vi tilmed stiller den overfor Guds egen uendelige fuldkommenhed? Kan man sige, den er som en draabe i havet? det vilde være for meget. Kan man sige, som et bitte sandkorn ved strandbredden? det var endnu alt for meget; alt, hvad godt du virker, er endnu mindre, selv om du tager det altsammen under ett.

Nu paa den anden side: hvilken er lønnen for hin smule arbejde, nemlig den evige salighed? Intetsomhelst jordisk gode kan taale jevnføring med den, med besiddelsen af Gud selv. Thi de er ufuldkomne til hobe, fordi de er særlige goder, der hver for sig ikke kan tilfredsstille det for noget højere skabte menneskes sind. Selv om en har penge, er det ikke nok, han vil ogsaa have sundhed; og har en penge og sundhed, kræves atter andre ting, forat han kan være lykkelig; fuldstændig lykkelig, viser dog erfaringen, at intet menneske kan blive ved jordens goder... altid mangler ham noget. Mennesket er skabt for noget højere, saa hvis man endog (hvad der er ugjærligt) kunde opnaa samtlige jordiske goder, forslog det endda ikke; vort hjerte er uroligt, indtil det hviler i Gud, og kun hans besiddelse evner fuldt at mætte vort hjertes higen.

Hvad er ogsaa, selv tilsammentagne, denne verdens ting? Goder er de jo kun formedelst sin delagtighed i Guds egen godhed; saa lagde man end alle hine særlige goder sammen, fik man aldrig ud af dem det almene, fuldendte gode — hvilket alene Gud er, alle tings ophav og den, i hvem alt er som i det dannende forbillede, af hvem alt er som hans fuldkommenheds udstraaling, ved hvem alting er som virkning af den guddommelige magt, under hvem alting er som hans til blind lydighed forpligtede skabning.

Svar nu, min kristen! er ikke afstanden i sandhed himmelvid mellem lønnen og den smule godt, du kan øve ved at handle eller taale? Med fuld grund taler altsaa st. Paulus om lidelser og salighed sigende: „Den nærværende tids lidelser er ikke agte mod den herlighed, som skal aabenbares paa os (Rom. 8, 18).“

Lad en ting være saa drøi, den være vil, saa gives der ikke den lidelse, at man ikke kan udtænke en værre; selv i helvede er der jo gradforskjæl, forskjæl i intensitet. Saligheden derimod, ihvorvel ogsaa den har gradforskjæl, er det fuldkomne gode, fordi den tilfredsstiller aldeles hver enkelts begjær, stort eller mindre. Apostelen peger derhos paa en anden opmerksomhed fortjenende ting, at nemlig lidelserne kun er den nærværende tids, er timelige, medens den herlighed er evig, som skal aabenbares paa os. Hvad enten man betragter godet, intensiteten eller varigheden, er det, som vi taaler og øver, ikke at agte mod saligheden; betragtes det i sig og som alene vort verk, da kan det umulig fortjene os himmerig.

Et slags forhold imellem de to er dog alligevel tilstede. Thi naar mennesket arbejder, efter hvad der staar i hans magt, er det ogsaa paa sin plads, at Gud betaler i forhold til sin magt.

Betrakter vi derimod det gode, vi øver, som fremgaaende ikke af os alene, men tillige af den Helligaands kraft, da fortjener, ligefrem fortjener det i løn saligheden. Mennesket af sig selv virker intet overnaturlig godt, men Gud er efter skriftens vidnesbyrd den, som virker i os, baade at ville og at udrette (Fil. 2, 13); som begyndte det gode verk i os og vil fuldende det indtil vor sidste dag (Fil. 1, 6); Han er kort sagt den, som krafteligen virker alt i alle (I Kor. 12, 6). Derfor kan apostelen ogsaa hævde: „Jeg lever, dog ikke jeg mere, men Kristus lever i mig (Gal. 2, 20),“ eller med andre ord: Jeg handler, dog ikke jeg alene mere; men Kristus handler i mig, da det er hans naade, der bevæger og samvirker med vor vilje. Vore gode handlinger bliver derved Guds egne, og disse, øvede af et overnaturligt, uendeligt væsen, maa fortjene en værdig overnaturlig løn, hvilken Gud selv er.

Saa er det jo ikke os, men Gud, der fortjener himlen, vil du maaske sige; nei det er os, fordi hans og vor handling er én, fremgaar af begge, ikke som af to særskilte, men som af et eneste princip, og det er vor viljes tilslutning og medvirkning, som gjør, at naaden kan udrette noget i os, som er fortjenstligt.

Hvorledes skulde ellers ogsaa Gud have kunnet erklære Abram: „Jeg er din meget store løn (I Mos. 15, 1)“? mon Gud tager feil? Hvordan kunde Frelseren gjentagende i evangelierne sige: „Eders løn skal være megen i himlen (Matth. 5, 12); for hvad godt en øver, skal han ingenlunde miste sin løn (10, 42); elsk eders fiender og gjør vel, saa skal eders løn være stor, og I skal være den høiestes børn (Luk. 6, 35)“? Ja ogsaa af denne grund, fordi naaden har gjort os til Guds

adopterede børn, bør vi have den med adoptionen følgende barneret, hvorom Romerbrevet taler: „Dersom vi er børn, er vi og arvinger, nemlig Guds arvinger og Kristi medarvinger (Rom. 8, 17),“ med krav paa paradiset.

Ganske rolig tør derfor den kristne, som i naadens stand handler og lider, trøste sig: „Retfærdighedens krone er henlagt til mig, hvilken Herren som retfærdig dommer skal give mig paa hin dag, d. v. s. at netop den gjengjældende Guds retfærdighed bereder os lønnen samt alle dem, der i gjerning har vist sig at elske hans herlige aabenbarelse (II Tim. 4, 8)“ — lad saa end lønnen overstige arbeidet, lad end den nærværende tids lidelser ikke være at agte mod herligheden, som er os beredt og kun mangler at skulde aabenbares paa os.

Den russisk-skismatiske kirke.

(Sluttet.)

Lærerpersonalet i de skismatiske, theologiske seminarier, i hvilke presteskabet faar sin uddannelse, er ligeledes sammensat af lægmænd og geistlige. Læreplanen omfatter saa mange og saa forskjelligartede gjenstande, at eleverne nok kan faa en ydre fernis, men aldrig en grundig theologisk dannelse. Ligesaa lidet gjøres der for de studerendes moralske uddannelse. De orthodoxe seminarier er ikke internater; eleverne bor i byen i privathuse og hengiver sig der, ofte omgivne af det laveste selskab, hyppig til drukkenskab og kjærlighedssager. Desuden dannede det russiske presteskab indtil aaret 1870 en særegen kaste: en popes søn maatte blive pope og havde ikke lov til at vælge en anden levevei. Det russiske presteskab bestod følgelig kun af tvungne tjenere for alteret. Nu, da en ukas har afskaffet dette kastevæsen, vil presteskabet kunne faa frivillige kandidater; men paa den anden side vælger popernes sønner hellere en anden stand, saa at der allerede nu er stor mangel paa poper. Regjeringen søger rigtignok at afhjælpe savnet ved at forøge popernes indtægter; men dette middel vil ikke slaa an, saalænge benævnelsen „popesøn“ ansees for en dødelig fornærmelse. Under saadanne forhold kan der naturligvis ikke være tale om den russiske geistligheds indflydelse paa folket. „Den orthodoxe godsherre“, siger en historieskriver, „omgaaes popen som sin ringeste tjener og tillader ham, naar det gaar høit, at beruse sig om søndagen i selskab med slotstyendet; almuen derimod betragter ham kun som en af staten beskikket embedsmand til at forrette de kirkelige funktioner og gaar af veien for ham for hans snyderiers skyld.“ „Vore tilstande“, siger Koszelew, „er med hensyn til kirkelige forhold mere end utilfredsstillende; de er begrædelsesværdige. I den senere tid finder man ikke sjældent mænd iblandt presteskabet, som slet intet tror og er sande nihilister. Ser man de geistlige funktioner foretagne af fuldstændig vantro mennesker,

hører man disse mennesker ved kaade, verdslige forlystelser og et glas brændevin tale med foragt om disse funktioner, og er man derhos vidne til deres anstødelige livsvandel, saa kan alt dette kun bidrage til helt og holdent at tilintetgjøre al religiøs følelse, som allerede i forveien har lidt et alvorligt stød.“ De russiske magthavere har desuden, af frygt for frisdede agitationer, forbudt alle prædikener, som iøvrigt paa grund af den ringe dannelse, det russiske presteskab er i besiddelse af, vilde være umulige. Saaledes sker det da, at der kun undtagelsesvis bliver prædikeret i de russiske kirker. Børnenes religiøse undervisning er ligeledes yderst mangelfuld, da popen ikke har lov til at føie et eneste ord til den paa embeds vegne foreskrevne katekismus og altsaa ikke tør give nogen forklaring. Naar man nu lægger merke til alt dette, saa er det indlysende, at den gifte popes indflydelse er lig nul.

Nedværdigelsen af den græske kirke til et redskab i statens haand, hierarkiets krybende slaviskhed, de mange drikfældige og havesyge popers umoralske eksempel og den tykke uvidenhed blandt almuen, for hvis dannelse hidtil grunne lidt er skeet, maatte naturligvis føre til foragt for statsreligionen. Denne foragt ytrer sig i de høiere stænder ved en grænseløs ligegyldighed mod al religion, i de lavere ved talrige — 200 dissenterende sektdannelser, og blandt den studerende ungdom, ja selv hos bondestanden, ved nihilisme og kommunisme. „Jeg trængte formelig til at forlade en religion, som jeg foragtede“ — skrev en fremragende konvertit efter sin omvendelse — og gav dermed den harme udtryk, der bemægtiger sig alle ædlere gemytter ved synet af det helliges nedværdigelse. De forskellige sekters tilhængere, der exkommunicerer czaren som antikristen, blev allerede for tyve aar siden af Gagarin anslaaede til 15 millioner! Efter den officielle statistik fra 1872 tæller hele det russiske rige blandt 86,177,074 indbyggere i det hele taget 56,831,410 „orthodoxe“. I det mindste en tredjedel af de sidste er dissidenter, men bliver dog regnede for orthodoxe. Skjønt det under svær straf er forbudt at træde ud af statskirken, vover man dog ikke at anvende disse straffemidler imod de talrige dissidenter. Som overalt forfølger man ogsaa i Rusland kun katholikerne, fordi man vel ved, at man dertil kan vinde alle frafaldnes hjælp og bifald. Poperne nøies med betalingerne, som opkræves hos dissidenterne ved exekution. Selv russisk-orthodoxe forfattere giver dissidenterne det skudsmaal, at de i regelen kan læse og er langt mere inde i sin religion end statskirkens tilhængere.

Den russiske statskirke har saa at sige ikke en eneste frivillig omvendelse blandt de talrige hedninger og muhamedanere, der er underkastede det russiske scepter, at opvise, og denne kjendsgjerning alene er tilstrækkelig til at sætte avisernes og russervennernes lovtaler over Ruslands civiliserende mission i det rette lys. Ostjakerne, samojederne, wogulerne samt Sibiriens hele indfødte befolkning er for største delen hedninger, om de ogsaa, tilskyndede af blanke rubler, lader sig optage i den russiske statskirke. En af mine hjemmels-

mænd var gienvidne til en scene, hvor arkimandriten overgav enhver nyomvendt ostjaker en sølvrubel, men traf straks derefter de samme ostjaker ved sin afguds-tjeneste. Man kan endnu langt mindre tænke paa en omvendelse af koranens tilhængere. I de sidste aar har man forskellige steder brugt magt for at omvende muhamedanerne; men disse forholdsregler var ligesaa uvirkosomme som de tidligere givne løfter.

De „orthodoxe“ klostre og deres beboere er ikke et haar bedre end de russiske verdensgeistlige. Efter russeren Rostisloffs forsikring bestod i Rusland endnu 546 klostre med en indtægt af 9 millioner rubler i aaret 1876 tiltrods for, at Peter I., Katharina og Nikolaus havde ophævet størstedelen af klostrene. Og saaledes viser det sig, at paa hver skismatisk munk og hver „orthodox“ nonne kommer der en indtægt af 1581 rubler aarlig. Med hensyn til anvendelsen af klosterindtægterne skrev allerede Karamsin, at munkene i Rusland tilbragte dag og nat med forlystelser, hvorved brændevinen flød i strømme. medens Koszelew ordret skriver: „Størstedelen af vore klostre tjener ikke folket til et godt eksempel, men fordummer det; det er ikke fromhed og kjærlighed til næsten, som bor i samme, men forargelse og egoisme.“ Og dog bliver de „orthodoxe“ bisper tagne af disse klostre!

Saaledes har underskuelsen af den russiske kirke ved czaren, dens nedværdigelse til statens træl lagt dens virksomhed brak paa alle omraader. Men czarerne vil ikke naa den hensigt, som de havde ved at lænkebinde kirken, i det mindste ikke som blivende tilstand. Tvertimod! Allerede nu bliver czaren af nihilisterne og dissidenterne gjort ansvarlig for ethvert misgreb, som statskirken gjør sig skyldig i, og derved maa som en naturlig følge hans anseelse som fyrste undergraves.

Men hvad vil da den orthodoxe kirkes fremtid blive? Ene og alene grundlagt af czarerne og opretholdt med voldsgjæringer af de samme czarer, vil den falde fra hinanden og opløse sig i utallige sekter ved samvittighedsfrihedens første straal, saaledes som vi alt længe har seet det gaa med protestantismen. Dermed er da ogsaa tiden kommen, da den katholske kirke kan frelse det russiske folk, som af naturen er meget religiøs. Men hvad vil da czaren blive til? Han kan omvende sig, som hans forgjænger Aleksander I. har gjort det, eller han kan modstaa den guddommelige naade; og saaledes staa det til at frygte, at czarernes herredømme falder sammen som de hedenske keiseres, der styrtede sammen, da de lod sig hylde som guder. Og at noget lignende sker i Rusland: at czarerne kræver en hyldest, der overgaar al sømmelighed, det fremgaar af „Wilnaer katekismen“, udkommen 1854, som er officiel lærebog i religionen for Rusland, og hvori der findes ordret følgende sted: Spørgsmaal: „Hvad er vi czaren skyldige?“ Svar: „Guddommelig ærefrygt, lydighed, betaling af skatter, krigstjeneste, kjærlighed, bøn, lidende og fuldkommen ubegrænset lydighed i enhver henseende, punktlig udførelse af hans befalinger uden undersøgelse, at gjøre alt, hvad han befaler, uden at knurre.“ Spørgsmaal: „Hvilke eksempler bekræfter denne lære?“ Svar: „Jesu Kristi eget eksempel, som

levede og døde som undersaat af den romerske keiser og med ærbødighed underkastede sig den ukas, som dømte ham til døden. Vi har endvidere apostlernes eksempel, som elskede øvrighed, med taalmodighed taalte fængsel efter keiserens vilje og ikke opsatte sig som misdædere og forrædere. Vi bør altsaa efterligne deres eksempel: taale og tie!“ I kirkebønnen heder det: „Beskyt vore generaler, hovederne for politiet og hele vor orthodoxe armé, udvid vort herredømme over hele jordkredsen og læg alle vore fiender og alle oprørere under vore fødder, saa at vi kan leve i fred under deres vaabens beskyttelse.“ (Efter Nord. ugebl. 1877.)

Fremgang i England.

Efter „Nordisk ugeblad“ af 15de ds. hidsætter vi følgende:

„Pall Mall Gazette“, et bekjendt fremragende protestantisk blad i London, bragte fornylig følgende: En sand sondringsbølge synes at rulle hen over anglikanismens oprørte vande. For nogle dage siden fulgte superioreren for Oxford-universitetets missionshus i Kalkutta, revisor dr. Townsend, forstanderen for en lignende anstalt i Bombay, dr. Rivingtons eksempel. Begge vendte tilbage til den katholske kirke — og nu siges der, at de geistlige dr. Tatlok, dr. Beasley, dr. Clarke, der hidtil var ansatte ved saa bekjendte „høi“-kirker, som Kristuskirken (Clapham, London), Helmsley (Yorkshire) og St. Jakob (Liverpool), er blevne optagne i den katholske kirke. Fremdeles er siden fastetidens begyndelse ikke færre end 100 anglikanere fra et eneste sogn i Londons nordlige del vendte tilbage til katolicismen. I Brighton, som stadig har været et centrum for den ritualistiske virksomhed, beløber konvertiternes antal sig til 500.

Imprimatur.

Visse folk synes ikke om at have det kirkelige „Imprimatur“ foran paa de katholske, om religionen handlende bøger. Norges kirke- og undervisningsdepartement har i denne maaned udstedt en bekjendt-gjørelse angaaende optrykning af Landstads salrebog. Deri er blandt betingelserne blandt andre følgende som nr. 4: „Den skrivelse fra departementet, hvorved tilladelse til trykningen er meddelt, skal anføres paa titelbladet.“ Det er et aldeles formelt imprimatur, og man skulde vel tro, at den katholske, kirkelige øvrighed har mere (eller, seet fra protestantisk standpunkt, ligesaa megen) myndighed til at sætte sit imprimatur paa en bog som noget luthersk ministerium.

Paa deres frugter o. s. v.

Ifølge det danske indremissionsblad „Fra Bethesda“ blev der til sindssygeanstalten i Aarhus forrige aar indbragt 14 sindssyge, hos hvem den eneste eller dog væsentligste aarsag til sygdommen var religiøs paavirkning: „Ser vi efter“, siger „Morgenbladet“ den 11te ds., „hvilke religiøse retninger det var, som de

var komne under paavirkning af, saa finder vi for de elleves vedkommende anført „indre mission“ og for de to „frelsens hær“; dog siges tillige og begge disse, at de havde nøie været knyttede til indre-missionærer. Den 14de var en prest, som formodes at have tilhørt den grundtvigske retning. I de fleste tilfælde var det ved lægprædikanternes møder, at skaden hentedes, og i 3 tilfælde forøvrigt ved lægfolks paavirkning.“

Benedikt fra Nursia og hans amme.

Af

Fr. Paludan-Müller.

(Fortsat.)

A m m e n.

Et velsignet veir, min lille
Benedikt! og et velsignet
Mildt og klart og yndigt foraar!
Her paa landet ud at tage,
For din fødselsdag at feire,
Ret var et velsignet indfald.
Men det er da intet under,
At velsignelse dig følger
Og dig held og fryd beskjerer,
Da det navn, som selv du bærer.
Den velsignede betyder.

B e n e d i k t.

Mest, Cyrilla, nu mig fryder
Synet af de nære bjerge,
Hvor den solforgyldte fjeldkam
Os en deilig aften lover.
Lykken tog vi med paa reisen,
Den har fulgt os dagen over.
Gamle Markus spaaede rigtig,
Da saa tidlig han imorges
Mulerne trak frem for døren.
Skyen, som med regn os trued,
Førtes hurtig bort af vinden;
Smukt blev veiret, og din lange
Middagssøvn i hyrdens hytte
Kom i heden os til nytte.
Styrkede ved gjedemelken
Dobbelt raskt saa drog vi fremad,
Og nu ligger maalet for os —
Maalet, som vi længtes efter:
Tibur med sin krans af bjerge,
Dunkelblaa med guld paa toppen,
Halv i lys og halv i skygge.

A m m e n.

End til dem vi har et stykke;
Men jeg godt forstaar din længsel.
Træt og kjed af skolens fængsel,
Af den læsen og studeren,
Som har gjort dig saa alvorlig,
Ud fra byen nu du higer,
For paa landet og i frihed
Skolestøvet af at ryste.

Benedikt sig frit kan trøste,
Løn for fiden vil han høste!
Naar vi først har fødselsdagen
Paa det høie vinbjerg feiret,
Og vi vel er inden døre
Hos vor vert, den rige bonde,
Tænker jeg, at der en stund vi
Ophold tar, som sidste sommer.
Da du nyde kan din frihed
Lig et kid, naar det fra stalden
Ud paa græs i vaaren kommer;
Da kan vingaardsmandens sønner
Du i marken gjøre selskab,
Søge fuglereder med dem,
Hjælpe dem at vande heste,
Drive bondens kvæg paa engen,
Gaa ham selv tilhaande, naar han
Poder og beklipper ranker,
Og naar jagt der blir i dalen
Efter harer og kaniner,
Følge jægerne med buen.
Men er dagen ved sin nedgang,
Er den sterke hede svunden,
Som mit hoved godt ei taaler,
Da vil du og jeg spadserer,
Medens aftenrøden straalere.
Da vi gaar fra bondens have,
Hvor ifjor saati vi vandred,
Bag om bjerget, ned til kløften,
Hvor i dybet floden bruser.
Der vi ved kastanietræet
Træder nær den sorte fjeldvæg,
Hvorfra vandets hvide søile
Under larm og tordenhulder
Styrter sig i klippehulen
Og igjen iveiret kastes
Til et snehvidt støv forvandlet.
Husker du endnu hin aften,
Da vi stod med panden bøiet
Over svelget? da fra dybet
Skummet fløi mig ind i øiet,
Og min fod paa randen gled? —

B e n e d i k t.

Dødens angst vi dengang led.
Derfor lov mig, at for svelget
Du iaar dig tar ivare!

A m m e n.

Dengang, som mit skjold i fare,
Havde dig, min søn, jeg hos mig;
Og paa Benedikt jeg stoler,
Stod jeg selv i dødens porte.

B e n e d i k t.

Men ifald nu jeg var borte?

A m m e n.

Neppe langt du dog dig fjerner.

B e n e d i k t.

Men hvis dog i himlens stjerner
Anderledes det stod skrevet?
Hvis nu vore veie skiltes? —

A m m e n.

Ja, hvis den sorg jeg opleved,
Da nok mange taarer spildtes;
Men min trøst er, at i stjerner
Der saameget skal staa skrevet,
Som dog aldrig læst er blevet.

Her med smil om kind og læbe,
Traved rask hun fremad, medens
Benedikt besteg sit muldyr.
I et hurtigt trav indhentet
Han Cyrilla, og i taushed
Red de begge henad veien,
Hver fortabt i sine tanker.
Ud og ind blandt lave banker
Veien nu sig fremad snoede,
Jevnt opstigende mod bjerget,
Ved hvis kæmpefod i dalen
Rødstensfarvede ruiner
Midt i tæt opskudte buske,
Sammenfaldne marmorbuer
Mellem pinier og cypresser,
Hvor endog de hen sig bøied
Allevegne mødte øiet.
Komne over bækken, red de
Paa en stønet fjeldvei opad
Imod bjergets brede kegle,
Mens til altid vid're udsigt
Veiens dreininger dem førte.
Her paa engang kasted ammen
Sig i sadlen helt tilbage,
Strammende de løse tøiler;
Og, da holdt nu ogsaa gjorde
Benedikt, med venligt nik hun
Tog paa denne vis tilorde:

A m m e n.

Du, som er saa lærd og kjender
(Jeg det siger til din ære)
Med de nye, de gamle tider,
Du mig her vist kan belære.
Send et blik derned i dalen!
Der, hvor nu min finger peger,
Hvor de gjennembrudte mure
Med de lange buegange
Og de mange hvide støtter
Af det dunkle krat indhegnes:
Hvem har boet i disse huse? —
Hvergang her forbi jeg reiste,
Spurgte jeg mig for, men ingen
Vidste ret besked om tingen.

(Fortsættes.)

Jomfruen af Orleans.

(Fortsat.)

Næsten alle de indtagne byer og fæstninger faldt atter i fiendernes hænder. Selv i nærheden af kongens vinterresidens i Touraine og Poitou var der fare paa færde.

Ugjerne holdt Jeanne d'Arc sig ledig. Man overdrog hende derfor at indtage St. Pierre le Moustier og La Charité. St. Pierre faldt ved første angreb, hvorimod beleiringen af La Charité maatte opgives, da kongen ikke engang sørgede for de nødvendige krigsfornødenheder.

Saa maatte hun vende tilbage til hoffet, og kongen beviste hende rigelig ære; han ophøjede hende og hendes familie i den arvelige adelsstand; i vaabenet fik hun Frankriges lilje og et sverd. Hun beholdt dog sit navn og sit banner, hvorimod hendes brødre antog navnet Du Lys (d: to liljer). Hendes fødeby fik skattefrihed til evig tid. Alt dette kunde dog ikke trøste den fædrelandskssindede pige for den sorg, man voldte hende ved mangel paa vilje til at handle.

Kongen havde forlænget vaabenstilstanden med englænderne til paaske, saa Jeanne maatte forblive uvirksom. Men ved paasketid, først i april 1430, ilede hun med en liden skare mod nord. Paaskefesten tilbragte hun i Melun, og her meddelte hendes helgener hende, at før St. Hansdag (24de juni) skulde hun falde i hænderne paa sine fiender. Med fatning modtog hun budskabet.

Ved Lagny, som ligger østlig for hovedstaden, ved Marne, slog hun en hob fiender og stod den 13de mai for Compiègne (ved Oise), der var haardt betrængt af burgunderne. 10 dage efter gjorde hun med sin lille hær paa 2000 mand et udfald fra staden. Tappert kjæmpede man; men ved tredje angreb sprængte burgunderne hæren, og i vild flugt søgte folkene tilbage til byen; mange styrtede sig i floden, der flyder udenfor byen, mange overgav sig. Jeanne, der ellers aldrig pleiede at bruge vaaben, havde grebet et sverd og søgte uforfærdet at dække deres tilbagetog. Compiègnes port blev lukket af frygt, og Jeanne med et lidet følge var stængt ude. Da trængte burgunderne sig om hende, og hun blev Lionels, bastarden af Vendômes fange. Seierherrerne jubede; men Frankrige sørgede, og istedenfor at man skulde have hjulpet hende med sverdet itide eller nu forsøgt at løskjæbe hende, saa forordnede man paa mange steder offentlig bøn og processioner til Jeannes befrielse. Skjænselen hviler paa den elendige konge.

Jomfruen blev nu overgivet til burgundernes overbefalingsmand, Johan af Luxemburg, som lod hende bringe i forvaring til slottet Beaulieu. Her lavede hun sig en aabning mellem to bjelker og trængte sig igjennem, i den hensigt at sperre sine vogtere inde i taarnet. Men slutteren opdagede forehavendet, og hun blev da til større sikkerhed bragt til slottet Beurevoir (ved Cambrai), hvor Johan af Luxemburg boede. Her

tilbragte hun nogle maaneder i fred; navnlig behandlede Johans hustru hende med stor godhed.

Men svært tyngede paa hende Compiègnes nød; snart maatte byen overgive sig, og alle, der var over syv aar, skulde dræbes. Da hun tillige hørte, at hun var solgt af burgunderne til englænderne, sprang hun ned fra det 60 fod høje fangetaarn, ikke for at dræbe sig, men for at undkomme. Den hl. Katharina havde søgt at afholde hende derfra, og saaledes blev hun for første gang ulydig mod sine helgener. Til skade kom hun ikke; hun tabte blot bevidstheden og for en tidlang hukommelsen. Vægterne fandt hende liggende bevidstløs paa volden. Den hl. Katharina indgjød hende dog atter mod i sorgen og sagde: „Skrift! Gud vil tilgive dig og redde Compiègne.“ I hvor høj grad hun har fortrudt ulydigheden, der jo — menneskelig talt — laa saa uhyre nær, det bevidnede hun gjentagende for sine dommere siden.

Englænderne gjorde sig al umage for at faa Jeanne udleveret; de frygtede, at hun skulde blive løskjøbt af franskmændene. Biskopen af Beauvais, Peter Cauchon, i hvis bispedømme hun var fangen, begav sig derfor med en skrivelse fra kongen af England og fra Paris's engelsksindede universitet til burgundernes leir og forestillede dem, hvilken skjænsel der blev troen tilføjet, og hvilken skade man gjorde Frankrige, ifald Jeanne slap løs uden at have bødet for sine utallige forbrydelser. Det hjalp. For 10,000 francs, hvad der efter nugældende værdi bliver over 43,000 kroner, for „saameget, som man giver for en konge,“ blev hun efter lang tæven udleveret i Le Crotoy til englænderne; det var i november maaned. Karl VII. havde intet gjort for at faa hende fri. Nu viste sig for sidste gang stridsengelen Mikael for hende, og saa tidt en engel fra den tid af viste sig, var det fredsengelen Gabriel. Man bragte Jeanne til Rouen, som var midtpunktet for den engelske magt. Først indesperrede man hende i et jernbur, siden nøiedes man med at lægge hende i lænke. 5 engelskmænd bevogtede hende, og deraf var de 3 inde i hendes celle; det var raa karle, som behandlede hende gement og grusomt.

I Rouen overgav hertugen af Bedford Jeanne til den engelsksindede biskop Cauchons geistlige domstol som en „troldkvinde og kjætterske“. Hvad det gjaldt om, var at tilintetgjøre hende ikke blot fysisk, men moralsk; hun skulde fremstilles som en, der stod i djævelens tjeneste og havde virket ved hans kraft; derved fik man fjernet den indflydelse paa sindene, som det havde gjort, at Gud paa en saaa enestaaende maade greb ind for at frelse Frankrige. Domstolen kom til at bestaa af ansete mænd, men kun saadanne, som var den engelske sag hengivne.

Processen begyndte den 9de januar 1431 med, at man sendte en slet prest til hende i fængslet. Han udgav sig for en landsmand og medfange. Medens han nu udspurgte hende, befandt der sig to notarere i sideværelset, som nedskrev alting. Men der fremkom intet, som kunde dømme hende, og hele processen har kun tjent til at forklare hendes personlighed overfor samtid og efterverden. Fra 21de februar til 17de mars

forhørte man hende i 17 møder. Dog var det ikke erkjendelse af sandheden, man tilstræbte; man søgte kun et paaskud, et skin af ret for at kunne domfælde hende. Det var derfor krydsforhør af den mest spidsfindige slags, som kun gik ud paa at hilde den 19-aarige pige i modsigelser, saa endog en af notarerne, Vilhelm Manchon, erklærede ikke at ville deltage i processen, medmindre man holdt mere orden i spørgsmaalene. Dertil var forhørerne saa lange og udmattende, at selv bisidderne klagede derover. Jeanne led vel; men da der ikke var andet end uskyldighed i hende, saa hørte man oftere bedre sindede udbryde: „Jeanne, I taler vel! Det var ret, Jeanne!“ Selv englændere følte sig revne hen og begyndte at faa høiere tanker om sin fiende: „Isandhed en herlig kvinde; var hun blot engelsk!“ Ved de første møder var 50—60 assessorer tilstede; fra det 7de af blev forhørerne derimod holdt i selve fængslet i overvær blot af nogle faa vidner.

(Fortsættes.)

Indenlandske efterretninger.

Konfirmation og den aarlige apostoliske visitats blev i søndags holdt i Fredrikstad af hs. høierværdighed præfekten.

I St. Olafs kirke overvar i søndags morges den østerrigske keisers broder og tronfølger, erkehertug Carl Ludwig, og hans søn, prins Ferdinand, den hl. messe.

Konferenser vil til høst blive holdte i St. Olafs kirke af dominikanernes prior i Düsseldorf, pater Scheer, der tidligere var professor i theologi og udmerker sig som en fremragende taler.

To unge piger paa Lervik fyr, søstrene Vebor, reddede med beundringsværdigt mod under en sterk nordenstorm den 30te mai to mænd, der var kuldseilede og ude af stand til at frelse sig selv.

Turistudstillingen i Stavanger aabnedes den 1ste juni med en meget vellykket turiskantate af Jonas Dahl og Ole Olsen og en velkomsttale af amtmand Oppen. Sangerkoret bestod af omtrent 250 personer, dirigerede af hr. Sætre. Besøget var hidtil godt.

Blavls-udstilling afholdes paa Hønefos midt i august.

Til Tordenskjold-monumentet er endelig konkurrence fastsat mellem billedhugger Bergslien og maler Ender, hvis udkast ikke havde været bestemt for konkurrence. Den af de to, som ikke faar den endelige bestilling, faar 2000 kr. for sin uleilighed.

Udvandringen. Fredag 30te mai afgik med „Rollo“ 220 udvandrere; 90 afgik den 5te med „Hekla“, dagen efter 219 med „Rollo“; den 12te bortførte „Angelo“ 138; den 19de reist 83 med „Island“ og iforgaars 104 med „Rollo“.

Søulykker. Norsk bark „Louis“ er forladt synkende sydvest for Irland; mandskabet er indbragt til New-York. — Søndag den 8de kuldseilede ved Knisvig en snekke med 3 mænd, af hvilke de to druknede. — Bark „Norge“ af Grimstad er forlist paa Cuba den 3dje mai. — Brig „Neptun“ af Fredriks-

stad er forladt synkefærdig i Atlanterhavet. — Dampet „Norma“ af Kristiania er igaar opbrændt ved Filtvedt.

Middeltemperaturen i Kristiania var i mai 13,2 grad, hvad der er 3,4 grad over det almindelige.

Til borgermester i Kristiania er expeditionsskretær E. Christie udnævnt.

Ungsæl-fangsten iaar er mislykket; de fleste skibe har ligget fast i isen til omkring den 9de mai.

Finmarksfisket, der med udgangen af mai be-
tragtes som sluttet, har givet 12,759,700 torsk, hvoraf over 9³/₄ mill. i Østfinmarken; det er godt 8 mill. mindre end ifjor. 7,914,000 er hængt til tørfisk. Priserne har været temmelig ringe. Bruttoværdien er neppe meget over 1³/₄ mill. kroner, medens den i de senere aar gjennemsnitlig var 2³/₄ mill.

Nansens nordpolsfart har ikke de lyseste udsigter, forsaavidt den af thinget nedsatte komite har indstillet om negtelse af det ansøgte statstilskud.

12 menneskeliv har fyrforvalter Norby paa Lille Forungens fyr reddet i havsnød. Han staar nu 50 aar i fyrvæsenets tjeneste.

Udenlandske efterretninger.

En runesten er funden i Randers-egnen ved foden af Aalum kirkebakke. Den stammer fra den ældste kristne tid, og dens indskrift lyder: „Vigod reiste sten denne efter Oske søn sin. Gud hjælpe hans sjæl vel.“ Den vidner altsaa om vore gamle kristne forfædres tro paa bønnen for de afdøde.

I Grande-Chartreuse, kartheusermunkenes moderkloster, har der fundet en voldsom explosion sted, som var anstiftet af nogle slyngler, der, under trusel af at gjentage forsøget, vil udpresse 1 mill. francs af munkene, som dog er hele omegnens velgjørere.

Dr. Kraus, professor i kirkehistorie i Freiburg, Baden, der er bleven saa sørgelig berømt for sine lidet kirkelige anskuelser, er til belønning af storhertugen bleven udnævnt til geheime-hofraad.

Biskopen af Straszburg har modtaget en skrivelse fra statholder Hohenlohe, der indskjærper forbudet imod, at prester benytter fransk som kirke- eller skolesprog.

Thingvalla-selskabet er blevet retslig frikjendt for skyld i det sørgelige sammenstød mellem „Thingvalla“ og „Geiser“ ifjor.

Kolera har infundet sig i Spanien.

Drivis og isbjerge i masse besværliggjør seiladsen i den nordvestlige del af Atlanterhavet, saa Amerika-farerne maa gaa sydligere end vanlig.

Over Hudson agter man at bygge en storartet jernbanebro; buen over strømmen bliver hele 1400 fod. Broen vil omtrent koste 300 (?) mill. kroner.

Lynnedslag i en skole i Bliffmas (Dakota) har dræbt 16 børn paa en gang.

Uregelmæssigheder ved bladets tilstilling bedes uopholdelig meldte til ekspeditionen, Akersveien 4.